

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 : ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้ใช้แรงงานจำนวนทั้งสิ้น 63 คนทั้งนี้แยกเป็นชายทั้งสิ้น 45 รายและหญิง 18 ราย

จำนวนที่ปรากฏในบางตารางอาจไม่ครบทั้ง 63 รายเนื่องจากเป็นแบบสอบถามจึงมีบางรายการที่ผู้ใช้แรงงานไม่ได้ตอบคำถามในส่วนนั้น

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	มี	ไม่มี
1. ที่ทำงานมีสวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรให้แก่ลูกจ้างชายโดยตรง		
จำนวน (คน)	12	47

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2. ท่านเห็นด้วยกับการให้ลูกจ้างชายได้มีสิทธิลาเพื่อช่วยเหลือภรรยาและดูแลบุตรหลังคลอด		
จำนวน(คน)	60	2

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น		
	ควรและเต็มจำนวน	ควรและจ่ายบางส่วน	ไม่ควรมีการจ่ายค่าชดเชย
3. ท่านคิดว่าควรมีการจ่ายค่าจ้างหรือค่าชดเชยในระหว่างที่ลางานเพื่อไม่	(Leave with full payment)	(Leave with partial payment)	(Leave without payment)
จำนวน (คน)	48	14*	1

*หมายถึง การจ่ายค่าจ้าง 50 % ของค่าจ้าง หรือ จ่าย 100 % ในวันลาช่วงแรกและ 50%ในวันลาช่วงหลัง หรือ จ่าย 100% ในช่วงแรกและไม่จ่ายในวันลาช่วงหลัง

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น			
	3-7 วัน	7-15 วัน	15-30 วัน	30 วันขึ้นไป
4. ท่านคิดว่าจำนวนวันลาที่เหมาะสมสำหรับการลาเพื่อช่วยเหลือภรรยาและดูแลบุตรหลังคลอดควรอยู่ที่เท่าใด				
จำนวน (คน)	4	16	30	11

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น		
	ใช้สิทธิลา	ใช้สิทธิลาแต่ไม่เต็มจำนวนวันตามที่กฎหมายกำหนด	ไม่ใช้สิทธิลา
5. ท่านคิดว่าหากไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าชดเชยจากการขาดงานท่านจะยังคงใช้สิทธิลาหรือไม่			
จำนวน (คน)	41	15	6

* ผู้ใช้แรงงานให้เหตุผลถึงการไม่ใช้สิทธิลาไม่เต็มจำนวนและการไม่ใช้สิทธิลาว่าไม่ต้องการสูญเสียรายได้ในขณะที่ภาระค่าใช้จ่ายมีมากขึ้นเนื่องจากการคลอดบุตร

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น		
	ประกันสังคม	นายจ้าง	ประกันสังคมและนายจ้าง
6. ท่านคิดว่าบุคคลใดควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในจ่ายค่าจ้างหรือค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างจากการใช้สิทธิลา*			
จำนวน (คน)	16	15	31

* ผู้ใช้แรงงาน 1 รายให้ความเห็นว่าลูกจ้างควรเป็นผู้แบกรับภาระในส่วนนี้เอง ดังนั้นจึงสนับสนุนการลาแบบไม่ได้รับค่าจ้าง

ภาคผนวก 2 : ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการทั้งสิ้น 5 สถานประกอบการ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามสถานประกอบการที่ใช้แรงงานทั้งระดับบนและระดับล่าง โดยอยู่ในกลุ่มกิจการดังนี้ ธุรกิจโรงแรมอสังหาริมทรัพย์ โรงงานผลิตน้ำแข็ง ธุรกิจภัตตาคาร ธุรกิจโทรคมนาคม และธุรกิจระบบบำบัดในภาคอุตสาหกรรม

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	มี	ไม่มี
1. บริษัทของท่านมีสวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรให้แก่ลูกจ้างชายโดยตรง		
จำนวน (สถานประกอบการ)	1	4

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากจะมีการแก้ไขกฎหมายให้ลูกจ้างชายมีสิทธิลาเพื่อดูแลภรรยาและบุตรหลังคลอด		
จำนวน (สถานประกอบการ)	5	N/A

*เหตุผลของผู้ประกอบการ เช่น เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องดูแลภรรยาและบุตร และเพื่อประโยชน์ของครอบครัว มีแจกแบบการสอบถามถึงความต้องการของพนักงานพบว่า 78% ให้ความสำคัญกับสวัสดิการประเภทนี้ ถือว่าเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่พนักงาน และเพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถช่วยเหลือภรรยาและเตรียมการในเรื่องต่างๆได้

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น		
	3-5 วัน	10 วัน	14 -15 วัน
3. ท่านคิดว่าพนักงานชายควรได้หยุดกี่วันเพื่อช่วยเหลือดูแลภรรยาและบุตร			
จำนวน (สถานประกอบการ)	1	1	3

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	ลาโดยได้รับค่าจ้าง (Paid leave)	ลาโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (Unpaid leave)
4. ท่านเห็นด้วยกับการลารูปแบบใด		
จำนวน (สถานประกอบการ)	5	N/A

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น		
	ประกันสังคม	นายจ้าง	ประกันสังคม และนายจ้าง
5. ท่านคิดว่าบุคคลใดควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในจ่ายค่าจ้างหรือค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างจากการใช้สิทธิลา*			
จำนวน (สถานประกอบการ)	2	N/A	2

* 1 สถานประกอบการไม่ตอบคำถามในข้อนี้

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	ควรกำหนด	ไม่ควรกำหนด
6. ท่านคิดว่าควรมีข้อยกเว้นกลุ่มประเภทกิจการหรือไม่		
จำนวน (สถานประกอบการ)	4	1

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	ควรกำหนด	ไม่ควรกำหนด
7. ท่านคิดว่าควรมีการกำหนดเงื่อนไขหรือคุณสมบัติเบื้องต้นของลูกจ้างหรือไม่ก่อนการใช้สิทธิลา		
จำนวน (สถานประกอบการ)	5	N/A

*ผู้ประกอบการ 3 รายเห็นว่าลูกจ้างควรจะมีระยะเวลาการทำงานกับนายจ้างอย่างน้อย 1 ปี และ 1 รายเห็นว่าต้องเป็นกรณีที่คุณแม่คลอดบุตรอันเกิดจากภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นและ ผู้ประกอบการรายสุดท้ายเห็นว่าควรกำหนดที่บุตรคนแรก

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น		
	มีผล	มีผลบางส่วน	ไม่มีผล
8. ท่านคิดว่าสวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรและครอบครัวจะมีประโยชน์ต่อกิจการท่านหรือไม่ ทั้งในส่วนของความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ การแสวงหาทรัพยากรบุคคล*			
จำนวน (สถานประกอบการ)	3	1	1

*ผู้ประกอบการที่เห็นว่า มีผลต่อบริษัทบางส่วนและไม่มีผลต่อกิจการเลยให้เหตุผลตรงกันว่า เนื่องจากกิจการจ้างแรงงานระดับล่าง แรงงานส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการแต่จะให้ความสนใจกับลักษณะงานและรายได้เป็นหลัก

สวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรแก่ลูกจ้างชาย	ความคิดเห็น	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
9. ท่านเห็นด้วยกับการนำแนวคิดที่เน้นนโยบายเป็นมิตรต่อสถาบันครอบครัว (Family-friendly policy) หรือ การสร้างความสมดุลในชีวิตการทำงานและครอบครัว (Work-life balance) เพื่อกำหนดสวัสดิการให้แก่พนักงานหรือไม่		
	4	1

*ผู้ประกอบการที่เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าวให้ความเห็นว่า จะมีส่วนทำให้ลูกจ้างขยันทำงานเพราะถ้าครอบครัวมีความสุขประสิทธิภาพของงานจะดีไปด้วย และช่วยให้พนักงานแบ่งเวลาได้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางรายให้ความเห็นว่าการสำรวจนโยบายสร้างความสมดุลในชีวิตการทำงานและครอบครัวเป็นเหตุผล 1 ใน 5 ข้อแรกที่มีผลต่อการลาออกของพนักงาน ส่วนผู้ประกอบการที่ไม่เห็นด้วยให้ความเห็นว่า อาจเป็นนโยบายที่ทำให้ลูกจ้างบางรายนำมาใช้ในวาระที่ไม่สมควร

**ภาคผนวก 3: รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษาทรัพยากรบุคคลอิสระ และกลุ่มประเภท
กิจการที่ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย**

<p>ผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>1. ศาสตราจารย์ จรัญ ภักดีธนากุล ตำแหน่ง : ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ : 2 มิถุนายน 2554</p>
	<p>2. ศาสตราจารย์ เกษมสันต์ วิลาวรรณ, ตำแหน่ง : ผู้พิพากษาอาวุโสศาลแรงงานกลาง สัมภาษณ์เมื่อวันที่ : 6 มิถุนายน 2554</p>
<p>ที่ปรึกษาทรัพยากรบุคคลอิสระ</p>	<p>1. สุภา กังเกริกกุล ตำแหน่ง : ที่ปรึกษาฝ่ายทรัพยากรบุคคลอิสระ (HR Consultant) สัมภาษณ์เมื่อวันที่ : 7 สิงหาคม 2554</p>
<p>กลุ่มสถานประกอบการ</p>	<p>1. ธุรกิจ โรงแรมและอสังหาริมทรัพย์ 2. โรงงานน้ำแข็งหลอด 3. ธุรกิจภัตตาคาร 4. ธุรกิจ โทรคมนาคม 5. ธุรกิจระบบบำบัดในภาคอุตสาหกรรม</p>

**ภาคผนวก 4: ตัวอย่างแบบสอบถามผู้ใช้แรงงานเกี่ยวกับสวัสดิการลาเพื่อดูแลบุตรของ
ลูกจ้างชาย**

1. ชื่อ.....
อายุ..... 18-25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี
2. สถานภาพ โสด.....สมรส.....หย่าร้าง
3. เพศ.....ชาย.....หญิง
4. ขณะนี้ท่านมีบุตรจำนวน.....คน
5. อาชีพ.....
6. ปัจจุบันท่านทำงานที่.....
7. ที่ทำงานของท่านมีบุคลากรหรือพนักงานอยู่ทั้งสิ้นคน
8. ที่ทำงานของท่าน (กรุณา หน้าข้อที่ท่านเลือก)
 - 8.1**มีสวัสดิการโดยตรงให้ลูกจ้างชาย** สามารถลางานมาดูแลบุตร
ในกรณีรยะกาลอดบุตรได้
8.1.1 ทั้งนี้ลาได้ทั้งสิ้นวัน
8.1.2. ได้รับค่าชดเชยหรือค่าจ้างในระหว่างที่ลาหรือไม่.....
ในกรณีที่ได้รับเงินชดเชย ท่านได้รับเต็มจำนวนหรือไม่.....
ในกรณีที่ได้รับแต่**ไม่เต็ม**จำนวน สัดส่วนที่ได้รับคือ.....
 - 8.2**ไม่มีสวัสดิการลาโดยตรงให้ลูกจ้างชาย** สามารถลางานมาดูแล
บุตรในกรณีรยะกาลอดบุตร แต่หากต้องการลาสามารถใช้สิทธิลา
ประเภทอื่น คือ.....
(สิทธิลากิจ ลาพักผ่อน หรือลาป่วยทั่วไป หรืออื่นๆ)
9. ท่านเห็นว่าลูกจ้างชายควรได้รับสิทธิลาเพื่อดูแลภรรยาและบุตรหลังคลอด
หรือไม่ อย่างไร
 - 9.1เห็นด้วย เพราะ.....
.....

9.2ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

10. ท่านคิดว่า ลูกจ้างชายควรได้รับสิทธิลาเพื่อดูแลภรรยาและบุตรหลังคลอดนานเท่าใด เพราะ.....

11. หากกฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างชายสามารถลางานเพื่อดูแลบุตรและภรรยาหลังคลอดได้โดยได้รับค่าจ้างหรือค่าชดเชยในกรณีลางาน ท่านคิดว่าใครควรจะเป็นผู้จ่ายค่าจ้างหรือค่าชดเชยจากการขาดงาน

.....ประกันสังคมนายจ้างลูกจ้างอื่นๆ เช่น.....

12. จากข้อ 11 ท่านคิดว่าลูกจ้างชายควรได้รับค่าจ้างหรือค่าชดเชยจากการทำงานเท่าใด

.....เต็มจำนวนของเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับ

.....ได้รับบางส่วน เช่น.....

13. หากกฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างได้รับสิทธิลาแต่ไม่ได้รับค่าชดเชยหรือค่าจ้างในกรณีลางานเพื่อดูแลภรรยาและบุตรหลังคลอด ท่านคิดว่าท่านจะใช้สิทธิลาหรือสนับสนุนให้สามีของท่านใช้สิทธิลาหรือไม่

..... ใช้สิทธิลาเต็มจำนวนวันตามที่กฎหมายอนุญาตให้ลาได้

..... ใช้สิทธิลาแต่ไม่เต็มจำนวนวันตามที่กฎหมายอนุญาตให้ลาได้
เนื่องจาก.....

..... ไม่ใช้สิทธิลา เนื่องจาก.....

14. หากกฎหมายแรงงานกำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิลาเพื่อดูแลภรรยาและบุตรหลังคลอด ท่านคิดว่าควรมีเงื่อนไขในการให้สิทธิลาหรือไม่ อย่างไร

15. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

16. สำหรับลูกจ้างชาย

16.1 ตำแหน่งหรือลักษณะงานที่ท่านทำอยู่ มีเพื่อนร่วมงานอื่นทำอยู่ด้วย
.....คน

16.2 ในกรณีที่ท่านลางาน บุคคลเหล่านั้นจะสามารถทำงานแทนท่านได้ ใช่
หรือไม่..... (✓ หรือ X)

16.3 ท่านเคยใช้สิทธิลาเพื่อไปดูแลภรรยาและบุตรหลังคลอดหรือไม่ (ไม่ว่า
จะใช้สิทธิลาประเภทใด)

.....เคย ใช้สิทธิลาประเภท.....จำนวน.....วัน

.....ไม่เคย เนื่องจาก.....

ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

- ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากฎหมาย
แรงงานไทยต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หนังสือ

เกษมสันต์ วัฒวรรณ. **คำอธิบายกฎหมายแรงงาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2522.

กชมน ทรงพิทักษ์กุล. “ปัญหาในทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการแรงงานสำหรับลูกจ้างหญิงมีครรภ์.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552.

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, “**โครงการศึกษาวิจัยเพื่อขยายการคุ้มครองแรงงานให้แก่แรงงานนอกระบบ**.” สำนักวิจัยกฎหมายและแรงงาน บริษัท เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2551.

ประสพสุข บุญเดช. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2539

รศ.พ.ญ.สายฝนและนพ. วิชัย ชวาลไพบูลย์. **40ศัพท์พัฒนาการร่คุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2550.

น.พ.ยงยศ จริยวิทยาวัฒน์ และพ.ญ. ภัทรวรรณ ธาดาดลทิพย์. **คู่มือคุณแม่ฉบับสมบูรณ์: ห่วงใยคุณแม่ลูกน้อย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท คำนสุทธาการพิมพ์ จำกัด, 2548.

สัมภาษณ์

เกษมสันต์ วัฒวรรณ. **สัมภาษณ์**. 6 มิถุนายน 2554.

จรัญ ภักดีชนากุล. **สัมภาษณ์**. 2 มิถุนายน 2554.

สุภา กังเกริกกุล. **สัมภาษณ์**. 7 สิงหาคม 2554.

บทความ

เกษมสันต์ วัฒวรรณ. “สิทธิลาเพื่อปฏิบัติหน้าที่บิดา.” **วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิต** ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย 2547): 26-29.

ปราโมทย์ ประสาทกุลและศุทธิดา ชวนวัน. “ผลของภาวะสมรสที่มีต่อการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ในประเทศไทย.” **วารสารประชากร** ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กันยายน 2552) : 111-123.

รศรินทร์ เกรย์ และรุ่งทอง ครามานนท์. “นโยบายการเพิ่มภาวะเจริญพันธุ์ของประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ : ใช้งบประมาณสูงมาก แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ.” ใน **ประชากรและสังคม 2550**.

วรชัย ทองไทย และสุรีย์พร พันพื้ง.บรรณาธิการ.นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม, 2550.

วรรณมา คงสุริยะนาวินและคณะ. “ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิตของหญิงหลังคลอด.” **วารสารสภากาชาดไทย** ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2553): 88-99.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. “ประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2551.” **สารประชากรมหาวิทยาลัยมหิดล**. ฉบับที่ 1 ปี 2551: 1.

เอกสารเผยแพร่

กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. “**รัฐสวัสดิการ: เครื่องมือสร้างความเป็นธรรมในสังคม**.” เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ จัดโดยภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 20 ธันวาคม 2550.

ภาษาต่างประเทศ

- Anthony J, Nugent. "Using Voluntary Benefits Strategically Can Help Employers Address Goals of Retaining Employees and Controlling Costs." **Benefit Quarterly; Second Quarter (2009)**. Vol.25 (2): 7-10.
- Bambra, C. and Eikemo, T A. "Welfare State regimes, unemployment and Health: a comparative study of the relationship between unemployment and self-reported health in 23 European Counties." **Journal Epidemiol Community Health**. Vol.63 (2) (February 2009) : 92-98.
- Cohen, Caroline. "California's Campaign for Paid Family Leave: A Model for Passing Federal Paid Leave." **Golden Gate University Law Review**. Vol. 41(2) (2011): 213-254.
- Doucet, A. Edwards, R. and Furstenberg, Frank F. "Fathering across Diversity and Adversity: International Perspectives And Policy Interventions." **The Annals of The American Academy of Political and Social Science**. Vol. 624(1) (July 2009): 6-11.
- Duvander, A-Z., Ferrarini, Tommy&Thalberg.S. "Swedish Parental Leave and Gender Equality; Achievements and Reform Challenges in a European Perspective." **Institute for Future Studies**. Vol.11 (June 2005): 1-31.
- Garvey, Ashleigh and Claire Mitchell. "Who's your daddy? A Proposal For Paid Family Leave to Promote the Growth of Families." **Hofstra Labor and Employment Law Journal**. Vol. 27(1) (Fall 2009): 199-232.
- Greve, Bent. "What Characterise the Nordic Welfare State Model." **Journal of Social Sciences**. Vol. 3(2) (April 2007) : 43-51.
- Haas, Linda. "Parental Leave and Gender Equality: Lessons from the European Union." **Review of Policy Research**. Vol. 20(1) (March 2003): 89-114.

- Horman, G. A. "Comment: The Myth of Unpaid Family Leave: Can the United States Implement a Paid Leave Policy Based on the Swedish Model?" **Comparative Labor Law & Policy Journal**. Vol 17 (1996): 373-397.
- Karen Bogenschneider K. **Family Policy Matters: How policymaking affects families and what professionals can do**. 2nd Ed . Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, 2006.
- Kelly, E. L. "Failure to update: An Institutional Perspective on Noncompliance with the Family and Medical Leave Act." **Law and Society Review**. Vol. 44 (2010): 33-66.
- Koven, S. and Michel, S. **Mothers of a new world, Maternalist Politics and the Origins of Welfare States**. New York: Routledge, 1993.
- Levmore, Saul. "Parental Leave and American Exceptionalism." **Case Western Reserve Law Review**. Vol 58 (2007) : 203-222.
- Mansdotter, A. Lindholm, L. and Winkvist, A. "Paternity leave in Sweden: costs, savings and health gains." **Health Policy**. Vol. 82(1) (June 2007): 102-115.
- Moss, P. and F, Deven. **Parental leave**. The Hague, Brussels: NIDI/CBGS Publications. 1999.
- Nelson, C. A. "How Important are the First 3 Years of Life?." **Applied Developmental Science**. Vol.3 (4) (1999) : 235-238.
- Pelletier, Annie. "Why Does Parental Leave in the United States Fall so far Behind Europe?." **Gonzaga Law Review**. Vol. 42 (2007): 547-576.
- Poelmans, Steven A. Y & Caligiuri, Paula. **Harmonizing work, family, and personal life**. New York: Cambridge University Press, 2008.

- Poelmans, S., & Beham, B. Reviewing policies for harmonizing work, family and personal life. In: S. Poelmans., & P. Caligiuri (Eds.): **Harmonizing work, family and personal life in organizations: From policy to practice.** Cambridge University Press. 2008.
- Robila, M. **Family Policy in Eastern European: Development and Recommendations.** New York: Routledge, 2009.
- Ruhm, C. “The Economic Consequences of Parental Leave Mandates: Lessons From Europe.” **The Quaterly Journal of Economics.** Vol. 113(1) (February 1998): 285-317.
- Tanaka, Sakiko. “Parenatal Leave and Child Health Across OECD Countries.” **The Economic Journal.** Vol. 115(501) (February 2005): F7-F28.
- Westley, Sidney B., Minja Kim Choe., and Retherford, Robert D. “Very Low Fertility in Asia: Is There a Problem? Can it Be Solved?.” **AsiaPacific Issues.** No.94 (May 2010) : 1-12.

เว็บไซต์

- นรรักษ์ต์ ผืนเขียวร. เด็กกำพร้า ผลพวงที่หนักเลียงไม่ได้ของโศกนาฏกรรม. มุลนินิเด็ก.
[Online] Available at http://www.ffc.or.th/ffc_scoop/2551/scoop_2551_09_11.php Accessed [August 10, 2011].
- ปีทมา ว่าพัฒนวนงศ์และปราโมทย์ ประสาทกุล. “ประชากรไทยในอนาคต.”สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล [Online] Available at <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/ConferenceII/Article/Article02.ht> Accessed [Jan 12, 2011].

- พรสม เปาปราโมทย์. “การยกเลิกข้อสงวนตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบกับการแก้ไขกฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อสตรี.” สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว [Online] Available at <http://old.women-family.go.th/pdf/1/พื้ย๑1.doc> Accessed [July 18, 2011].
- วิมลพรรณ ปิตรวัชชัย. คอถัมน์ ใครเป็นใคร: นพ.วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียรแพทย์ผู้ก้าวไกลในระดับโลก(ตอนที่ 1). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย [Online] Available at http://pr.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=496:---1&catid=36:2010-06-10-02-35-56&Itemid=54 Accessed [August 11,2011].
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ, **การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.** [Online] Available at: http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
- Directgov: Public services all in one place, “Ordinary Paternity Leave” [Online]. Available at: http://www.direct.gov.uk/en/parents/moneyandworkentitlements/parentalleaveandpay/dg_10029398 Accessed [August 12, 2011].
- Fatherhood Institution.” Smoothing the path: fatherhood and couple relationships across the transition to parenthood.” 2010 [Online] Available at <http://www.fatherhoodinstitute.org/2010/fatherhood-institute-shares-couple-relationships-briefing-with-coalition-taskforce/> Accessed [July18, 2011]
- Hass, Linda., Ann-Zofie, Duvander., and Anders, Chronholm. “Sweden.”2011. [Online] Available at www.leavenetwork.org/fileadmin/Leavenetwork/.../sweden_02052011.pdf Accessed [Aug 22, 2011]
- International Labour Office. Conditions of Work and Employment Programme. “Maternity at work: A review of national legislation, Findings from the ILO Database of Conditions of Work and Employment Laws.” Second edition 2010. [Online] Available at www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/.../wcms_124442.pdf Accessed [March 12, 2011].

- Kelly, James. "Challenges to the traditional nuclear family." *Social & Political Review*, 2010. [Online] Available at: www.spr.tcdlife.ie/seperatearticles/xxarticles/socialnuclear.pdf, Accessed [March 22, 2011].
- Kwon Mee-yoo. "More Workers to enjoy Parental Leave." [Online]. Available at: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/02/117_60366.html Accessed [November 6, 2010].
- Lero, Donna S. "Research on Parental Leave Policies and Children's Development: Implications for Policy Makers and Service Providers." *Encyclopedia on Early Childhood Development*. Center of Excellence for Early Childhood Development; 2003:1. [Online] Available at: <http://www.child-encyclopedia.com/documents/LeroANGxp.pdf>.
- Marilou, P. Costello and John, B. Casterline. "Fertility Decline in the Philippines: Current Status, Future Prospects." [Online] Available at <http://www.un.org/esa/population/publications/completingfertility/RevisedCOSTELLO-CASTERLINEpaper.PDF> Accessed [Aug 22, 2011].
- OECD. "Family-Friendly Policy Can Generate a Range of Benefits to Society." [Online] Available at http://www.oecd.org/document/10/0,3746,en_21571361_44315115_1837194_1_1_1_1,00.html. Accessed [Dec 21, 2010].
- Robila, Mihaela. "Family Policy in Eastern Europe: Developments and Recommendations." [Online] Available at: <http://qcpages.qc.edu/~mrobila/publication.htm>. Accessed [May 12, 2010].
- Ruhm, C.J. "The Effects of Parental Employment and Parental Leave on Child Health and Development." *Encyclopedia on Early Childhood Development*. Center of Excellence for Early Childhood Development; 2002:1. [Online] Available at: <http://www.child-encyclopedia.com/documents/RuhmANGxp.pdf>. Accessed [October 12, 2010].

The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

“Women, Business and the Law: Measuring Legal Gender Parity for Entrepreneurs and Workers in 128 Economies 2010.” [Online] Available at <http://wbl.worldbank.org/documents/Women-Business-Law.pdf> Accessed [Jan 22, 2011].

United States Department of Labor. Wage and Hour Division (WHD). “Family and Medical Leave Act.” [Online]. Available at: <http://www.dol.gov/whd/fmla/index.htm> Accessed [November 6, 2010].

